

OVER SCHEIDSRECHTERS, COACHES en SPELERS.

Door J. Vleminckx

1. Ontstaan van spelregels

Midden de 19de eeuw, bij de opkomst van het voetbal hadden de spelregels vooral tot doel de "ordinaire massa" uit de buurt te houden van het exclusieve vermaak.

Vermaak dat toen slechts weggelegd was voor de adel en de studenten en door hen "sport" werd genoemd. De adel beschikte over geld en de studenten over vrije tijd. In die beginperiode werden er uitsluitend onderlinge wedstrijden gespeeld en elke keer maakte men vooraf een aantal die van wedstrijd tot wedstrijd konden verschillen wat de regels betrof.

Scheidsrechters waren er toen niet, de teams zorgden zelf voor "het handhaven van de regels". Als gevolg van de industrialisering in de Westerse wereld nam de vrije tijd toe en dus ook het aantal sportbeoefenaars. Daaruit ontstond het georganiseerd sporten en de sportbonden en dat noopte tot het uniform maken van de spelregels, want competities zijn alleen maar mogelijk als iedereen dezelfde spelregels volgt.

En omdat er een zekere autoriteit nodig is om spelers aan de regels te houden, werd deze autoriteit toevertrouwd aan scheidsrechters.

2. Scheidsrechters.

"Er is geen competitie mogelijk zonder scheidsrechters, maar de scheidsrechters staan in dienst van de sport." Het respect voor de spelregels afdwingen is de primaire functie van de man op de stoel in het volleybal. Het handhaven ervan is op zich echter niet zo eenvoudig.

In de gespannen, vaak emotioneel geladen sfeer van de wedstrijd, staan de spelregels vaak ter discussie en in de huidige maatschappij is het lang geen vanzelfsprekende zaak meer om zich aan regels te houden. Iedereen heeft in onze samenleving zo wat zijn eigen mening over het belang en het nut van afgesproken regels en heel wat mensen brengen hun eigen interpretatie ervan in toepassing.

Dat is het geval in alle domeinen van de samenleving en zeker ook in de sport, waar de sterkste of de brutaalste, of de leepste zich de meeste rechten toekent.

3. Fouten van scheidsrechters tegenover die van coaches en spelers.

1. Scheidsrechters zijn mensen en mensen maken fouten.

Niemand zal dat betwisten. Fouten van scheidsrechters zijn echter zelden bepalend voor het resultaat van een wedstrijd.

De scheidsrechter heeft ons geklopt, wordt wel eens gezegd als een gelijkopgaande match verloren wordt en als dat gezegd wordt is dat het geval als één of twee dubieuze beslissingen genomen werden op een cruciaal moment van de wedstrijd.

In de meeste gevallen echter waren de scheidsrechterlijke beslissingen correct. Enkele ervan waren gebaseerd op een "oordeel" en konden aanleiding geven tot twijfel.

Stel echter dat de beslissingen in kwestie wel verkeerd waren, dan nog mag de vraag gesteld worden of dat de uitslag werkelijk bepaald heeft en de oorzaak van het verlies daaraan te wijten was.

2. Maken de spelers geen fouten?

"Een goede speler is een speler die nooit een gemakkelijke actie mist." Het is een vaststaand feit dat spelers meer fouten maken op één set, dan de scheidsrechter op de hele match.

3. Deed de scheidsrechter geen foute tussenkomsten?

"De bank of stoel waarop de coach zit is eerder een schietstoel. Met dit verschil dat een vliegtuigpilot zelf zijn schietstoel in actie zet. Voor een coach zijn dat bijna altijd de clubbestuurders".

De coach is door het bestuur aangesteld met de opdracht wedstrijden te winnen. De coach zal altijd proberen de balans tussen twee teams in zijn voordeel te doen overhellen en de scheidsrechter zal altijd trachten beide teams gelijke kansen te geven.

De coach grijpt in als de prestaties op het veld daartoe aanleiding geven en de scheidsrechter grijpt in als de spelregels dat vragen.

De vraag kan gesteld worden of de coach altijd zijn best renderende spelers opstelde? Deed hij geslaagde, minder geslaagde of zelfs verkeerde wissels? Speelde de coach met de juiste aanvals- en of/ verdedigingstactiek?

De antwoorden op deze vragen geven meer dan waarschijnlijk meer betekenis aan de wedstrijd dan de beslissingen van de scheidsrechter bij betwistingen. Alle deelnemers aan de wedstrijd moeten geleerd worden hun eigen fouten te analyseren en deze proberen te vermijden in de toekomst. Alle deelnemers! Dat zijn spelers, coaches en scheidsrechters.

4. Moet de scheidsrechter alleen maar de spelregels doen naleven?

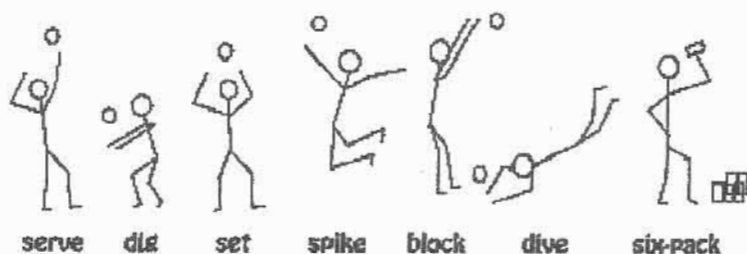
Leiding geven houdt heel wat meer in dan alleen maar spelregels handhaven.

- Hij/zij moet niet alleen een overtreding bestraffen, maar ook beslissen "wanneer?" hij/zij dat doet.
- Hij/zij moet ofwel waarschuwen, ofwel bestraffen en soms zelfs besluiten dat niet te doen.
- Hij/zij moet af en toe met spelers spreken tijdens de match en soms de mond houden.

Het blijkt dus om meer te gaan dan correct de spelregels toepassen. Soms zal autoritair opgetreden moeten worden en soms is een meer "laisser-faire" houding passend. Wat dit laatste betreft, konden wij in het tijdschrift "Sporta Magazine" (sept.-okt.2001) een bijdrage lezen over de vroegere Belgische topvoetbalscheidsrechter John Langenus.

Op het W.K. voetbal 1950 in Argentinië floot hij tot eenieders grote bevrediging de finale tussen Argentinië en Uruguay. Maar vroeger in dit W.K. floot hij de wedstrijd Argentinië - Chili. Bij een 2-1 stand ontstond er een enorme vechtpartij op het veld. De toeschouwers zagen gelijktijdig elf bokskampen en dat niet alleen met de vuisten, maar ook met de voeten. De politie stormde massaal het veld op en slaagde er met veel moeite in de vechtenden te scheiden. Na een kwartier keerde de rust terug en dan komt onze John, die de hele tijd rustig aan de kant gebleven was, terug op het veld en tot ieders verbazing sluit hij niemand uit en dus ook niet de speler die een gemene fout had begaan en laat hij gewoon verder spelen, alsof er niets gebeurd was

De wedstrijd eindigde rustig en vooral sportief.

Een andere anekdote stamt uit de jaren zestig.

Piet de Bruin was scheidsrechter, vooraleer secretaris-generaal van NEVOBO(*) te worden en nog later Europees voorzitter.

Hij vertelde ooit dat bij een wedstrijd A.M.V.J. tegen het Belgische Hörmann Hoevoc, de Belgische spelers heel vervelend deden. Na de eerste set stapte De Bruin van zijn stoel en ze tegen de Belgische aanvoerder: "Als jullie zo doorgaan met zeuren, stop ik en ga ik naar huis". Waarop de kapitein van Hörmann zei: "Dat komt goed uit, want als u zo doorgaat, gaan wij naar huis".

"Daar stond ik dan met mijn mond vol tanden", zei de Bruin, "en ik voelde meteen dat ik het spel verloren had". De wedstrijd eindigde rustig en sportief.

Besluit.

"In de sport zijn twee categorieën mensen waarover niet gesproken wordt als het goed gaat maar waarvan de oren tuiten als het slecht gaat. Scheidsrechters en coaches." (Ph. Beuchet)

Arbitreren is bij veel sporten niet eenvoudig. Het lijkt er soms op alsof er niet één wedstrijd aan de gang is, die tussen de spelers, maar er daarenboven een tweede gespeeld wordt: die tussen coach en scheidsrechter, waarbij de spelersgroep de bal is. (Paul Scheltes NL).

In zijn boek "Coaching and Winning" geeft de Amerikaanse topbasketcoach W.E. Warren de raad aan de coaches om geen vijand te worden van de scheidsrechters. Want als je dat doet zullen ze het tegen de coach hebben en bewust of onbewust tegen het team.

"Ik spreek uit ondervinding, vervolgt W.E. Warren, want al jaren ga ik door als een provocateur van de scheidsrechters. Dat kwam in hoofdzaak omdat ik als coach vond dat de scheidsrechters even hard voor hun sport moesten werken als ik om topprestaties te leveren. In te veel gevallen echter is die houding een handicap geweest voor mijn spelers en dat had nu bekeken, kunnen vermeden worden, als ik maar meer zelfcontrole gehad had in mijn treffen met de scheidsrechters. Met die mening staat hij overigens niet alleen, achteraf gezien."

Wij kunnen dus niets anders zeggen dan dat scheidsrechters en coaches gezamenlijk betrachtingen hebben en dezelfde moeilijkheden kennen.

Beiden moeten snelle en gepaste beslissingen nemen. Beslissingen die van enorm belang zijn voor het verloop en de uitslag van de wedstrijd.

Daarom dat het spijtig is dat vaak een "kat-hond" situatie ontstaat tussen beiden. Als e gemeenschappelijke verantwoordelijkheden op het spel staan, lijkt het ons logisch dat uitwisseling van ideeën en ervaringen moeten mogelijk zijn.

Wanneer komt dat?

Dit is misschien één van de taken van de nieuwe voorzitter van de N.A.C.?

* NEVOBO = Nederlandse Volleybal Bond

Bronnen

- Sport en Regelgeving. F. Kollen.
- Guide to Effective Coaching.
- The Interscholastic Coach.
- Sport en Psychologie. J. Kugel.
- Scheidsrechters en Coaches. Ph. Beuchet.
- Omtrent de scheidsrechter. J. Vleminckx.

